TEIKNSETJING 2
Punktum 2
Spørjeteikn 2
Utropsteikn 3
Kolon 3
Hermeteikn 3
Komma 5

TEIKNSETJING

Punktum (.)

Vi bruker punktum for å lage pausar i teksta.
Mellom to punktum må det vere minst ei **heilsetning**:

Leo leiker**.** Luisa trenar**.**

Vi kan også ha fleire setningar mellom to punktum.

Det kan vere ei eller fleire **leddsetningar** i ei **heilsetning**:

At det er kaldt i Noreg, og **at det snør mykje,** er ikkje alltid sant**.**

Vi kan ha **fleire heilsetningar** saman:

Nokre gonger kan det vere kaldt og mykje snø i Noreg, og **det kan blåse opp til storm,** men **det kan også vere mildvêr og regn.**

1

Set punktum og stor bokstav på rett plass i teksta under.

eg heiter Arne eg er gift med Carmen ho har ein son og ei dotter sonen heiter Leo og dottera heiter Luisa dei kjem frå eit land i Latin-Amerika som heiter Cuba på Cuba budde dei i Havanna Havanna er ein stor by i Noreg bur vi i ei lita bygd vi bur i eit hus det ligg i sentrum nær ein stor matbutikk ved sidan av matbutikken ligg ein blomebutikk eg skal kjøpe ein stor blomebukett til kona mi ho blir 40 år i dag barna har laga ei fin gåve til Carmen vi skal feire dagen saman med vener Carmen har laga ei god kake

Spørjeteikn (?)

Vi bruker spørjeteikn etter **direkte** spørsmål:

Kjem Leo på fotballtreninga i dag**?**

Når spørsmålet er **indirekte**, bruker vi ikkje spørjeteikn:

Han spør om Leo kjem på fotballtreninga i dag**.**

Utropsteikn (!)

Vi bruker utropsteikn når vi gir ein ordre eller ein beskjed:

Du må ikkje kome for seint**!**
De må gjere leksene dykkar kvar dag**!**

Ofte har verbet **imperativ** form:

Ikkje **kom** for seint**!**
Gjer leksene dykkar kvar dag**!**

Kolon (:)

Vi bruker kolon før **direkte tale** og etter utsegnsord som **sa**, **spurde, ropte** osb.:

Luisa **ropte:** ”Leo! Kom og rydd rommet ditt!”

Vi bruker også kolon før vi ramsar opp fleire ting eller kjem med eksempel (som her!)**:**

På handlelista står det**:** mjølk, egg, mjøl, bakepulver, smør, sukker og salt

Hermeteikn (” ”)

Vi bruker hermeteikn når vi siterer **nøyaktig** det nokon seier:

”Eg var veldig spent på vêret i Noreg,**”** seier Carmen. **”**Ja, det var eg også,” seier Leo.
Vi set hermeteikna **før** og **etter** det vi siterer.

Vi bruker hermeteikn ved direkte tale, som vi ser frå eksempelet over.
Ved **indirekte** tale set vi ikkje hermeteikn:

Carmen seier **at** ho var veldig spent på vêret i Noreg. Leo seier **at** det var han også.

2

Gjer setningane under om til direkte tale. Sjå eksempelet under. Hugs også å endre eigedomsorda.
Leo seier at han og kameraten hans skal reise til Cuba.
”Eg og kameraten min skal reise til Cuba,” seier Leo.________________________

Carmen spør om Arne vil hente Leo på skulen i dag.

____

Luisa fortel at ho og dei nye venene hennar skal på hyttetur.

____

Carmen og Arne sa at dei hadde hatt ein hyggeleg kveld.

____

Leo spurde om han kunne besøkje besteforeldra sine i sommar.

____

3

Gjer setningane under om til indirekte tale. Sjå eksempelet under. Hugs også å endre eigedomsorda.
Carmen seier: ”Vi skal besøkje tanta dykkar neste sommar.”
Carmen seier at dei skal besøkje tanta si neste sommar.______________________

Luisa spør veninna si: ”Vil du vere med på kino i kveld?”

____

”Skal vi på klassetur til Oslo?” spurde Leo læraren sin då han kom på skulen.

____

”Pass deg for bilane!” ropte Carmen til Leo.

____

”De må alltid hugse å ta med syklane dykkar heim,” seier Arne til Leo og Luisa.

____

Komma (,)

Vi set komma for å markere ein pause i teksta og for å gjere teksta klarare og lettare å lese. Vi har nokre reglar som kan hjelpe oss å bruke komma på rett måte.

1. Vi må ha komma mellom like setningar:
Ofte er desse setningane bundne saman med ein konjunksjon, f.eks. **og**.
Vi har komma mellom to heilsetningar:

Carmen går på norskkurs, og **Luisa går på vidaregåande skule.**

Vi har også komma mellom to leddsetningar:

At det er kaldt i Noreg, og **at det snør mykje**, er ikkje alltid sant**.**

2. Vi har komma når leddsetninga kjem først i heilsetninga:

At det er kaldt i Noreg, er ikkje alltid sant**.**
Når det er vinter, kan det vere kaldt i Noreg.

4. Vi har komma etter ei leddsetning inne i heilsetninga:

Dei **som vil vere med bussen,** må skunde seg.

5. Vi har komma når vi reknar opp fleire ting, f.eks. kva vi skal kjøpe.
Mellom dei to siste ledda har vi ein konjunksjon i staden for komma:

Du må kjøpe **poteter**, **mjølk**, **frukt**, **vaskepulver *og* såpe**.

4

Set komma på rett plass. Skriv under den regelen du har brukt.

Når eg er ferdig med leksene skal eg kvile.

Regel: ____

Arne vaskar opp og Carmen les avisa.

Regel: ____

På turen måtte Leo ta med varme klede matpakke termos fotoapparat kart og kompass.

Regel: ____

Alle som går i klassa til Luisa har teke godt imot henne.

Regel: ____

5

Set inn stor bokstav og rett teikn i teksta under: punktum, spørsmålsteikn, utropsteikn, hermeteikn, kolon og komma

det var ein gong tre bukkar som skulle til seters og gjere seg feite alle tre heitte Bukken Bruse på vegen var det ei bru over ein foss dei skulle over og under den brua budde eit stort fælt troll med auge som tinn-tallerkenar og nase så lang som eit riveskaft først kom den yngste Bukken Bruse og skulle over brua

tripp trapp tripp trapp sa det i brua

kven er det som trippar på mi bru skreik trollet

å det er den minste Bukken Bruse eg skal til seters og gjere meg feit sa bukken han var så fin i målet

no kjem eg og tek deg sa trollet

å nei ta ikkje meg for eg er så liten eg vent berre så kjem den mellomste Bukken Bruse han er mykje større

ja vel då sa trollet

om ei lita stund kom den mellomste Bukken Bruse og skulle over brua

tripp trapp tripp trapp tripp trapp sa det i brua

kven er det som trippar på mi bru skreik trollet

det er den mellomste Bukken Bruse som skal til seters og gjere seg feit sa bukken han var ikkje fin i målet han

no kjem eg og tek deg sa trollet

å nei ta ikkje meg vent berre så kjem den store Bukken Bruse han er mykje mykje større

ja vel då sa trollet

rett som det var kom den store Bukken Bruse

tripp trapp tripp trapp tripp trapp sa det i brua bukken var så tung at brua knaka og braka under han

kven er det som trampar på mi bru skreik trollet

det er den store Bukken Bruse sa bukken han var så grov i målet

no kjem eg og tek deg skreik trollet

ja kom du

eg har to spyd

med dei skal eg stikke auga ut på deg

eg har to store kampesteinar

med dei skal eg knuse marg og bein på deg

sa bukken og så rauk han på trollet og stakk ut auga på det slo sund både marg og bein og stanga det utfor fossen så gjekk han til seters der vart bukkane så feite så feite at dei nesten ikkje orka å gå heim att og er ikkje feittet gått av dei så er dei der enno

snipp snapp snute så er eventyret ute